

Jaarverslag 2022

Home-Start Domo vzw

Afdeling Aarschot

Bekaflaan 31A, 3200 Aarschot

0493 84 37 02 | Aarschot@domovzw.be

RPR ondernemingsrechtbank Leuven | KBO 0454.341.268

1. Inleiding

1.1. Home-Start Vlaanderen: een internationaal en lokaal verhaal

Home-Start-initiatieven bieden preventieve bieden gezinsondersteuning aan huis aan gezinnen met jonge kinderen, van bij de zwangerschap tot 12 jaar. Tijdens de wekelijkse aanwezigheid van een opgeleide Home-Start-vrijwilliger in het gezin, leren kinderen en ouders hun sterke kanten en talenten kennen en ervaren ze hoe ze hun netwerk kunnen inschakelen wanneer het wat moeilijker gaat.

1.2. Samen werken aan de realisatie van duurzame ontwikkelingsdoelen

De samenwerking tussen burgers en vrijwillig engagement in de stad of gemeente wordt mee gedragen door het lokaal bestuur. De stad Aarschot besloot eind 2020 om een samenwerkingsovereenkomst aan te gaan met Home-Start Aarschot op vlak van begeleiding en ondersteuning van gezinnen in een kwetsbare situatie, met ingang vanaf 1 januari 2021 en eindigend op 31 december 2025.

Samen met het lokaal bestuur werken we aan de realisatie van duurzame ontwikkelingsdoelen rond (kinder-)armoede (SDG 1), welzijn (SDG 3), toegankelijk onderwijs (SDG 4), ongelijkheid (SDG 10), veerkrachtige steden en partnerschappen (SDG 11 en SDG 17).

De werking van Home-Start Domo Aarschot werd erkend door Kind en Gezin (Opgroeien) als 'mobiel ondersteunend initiatief met vrijwilligers' in het kader van het decreet houdende de organisatie van de preventieve gezinsondersteuning (2013).

2. Bij welke gezinnen komt Home-Start aan huis?

2.1. Geen sociaal netwerk, psychische kwetsbaarheid en complexe gezinssituaties

Het ontbreken van een sociaal netwerk dat praktische en emotionele ondersteuning kan bieden, steun bij opvoedingsvragen, nood aan ondersteuning bij het schoolse gebeuren en taalondersteuning zijn de grootste groep problemen die bij de aanmelding gesignaleerd worden. Eenmaal de vrijwilliger aan de slag is en het vertrouwen van het gezin gewonnen, delen de ouders andere knelpunten of problemen waar ze tegenaan lopen. Het aantal gezinnen waar bij één of meerdere gezinsleden sprake is van psychische kwetsbaarheid of diagnose neemt toe.

2.2. Aantal ondersteunde gezinnen

Totaal aantal ondersteunde gezinnen in 2022: 38

- Aantal ondersteunde gezinnen met minstens 1 kind tussen 0-6 jaar: 32
- Aantal ondersteunde gezinnen met enkel kinderen ouder dan 7 jaar: 6

Totaal aantal bereikte kinderen: 120

- 0-6 jaar: 53
- 7-12 jaar: 45
- +12 jaar: 22

Aantal gezinnen op de wachtlijst op 31 december 2022: 11

Aantal ondersteuningstrajecten gestart: 12

Aantal ondersteuningstrajecten gestopt: 26

2.3. Profiel van de Home-Start-gezinnen

De gezinnen die Home-Start Aarschot bereikt, kenmerken zich door een multicomplex karakter van problemen: er zijn niet alleen het onzeker inkomen, schulden of zwakke positie op de arbeidsmarkt, maar ook een kwetsbare huisvestings situatie, lichamelijke en psychosomatische klachten, conflictueuze relaties en het ondergebruik van rechten en diensten.

	2019	2020	2021	2022
Alleenstaand ouderschap	33%	67%	45%	45%
Nieuwkomers (-5jr in België)	-	50%	26%	39%
Thuis taal anders dan het Nederl.	83%	72%	60%	63%
Geen inkomen uit arbeid	67%	65%	48%	23%
Psychische kwetsbaarheid	17%	28%	43%	23%
Perinatale ondersteuning	-	17%	43%	50%
Minstens 1 kind < 7 jaar	-	61%	73%	84%
Enkel kinderen > 7 jaar	-	39%	27%	16%

3. De aanvraag en aanmelders

Totaal aantal aanmeldingen 2022: 29

Aantal onthaalgesprekken (huisbezoek): 29

Aantal gezinnen waar ondersteuning opstartte: 11

Aantal geweigerde vragen: 8

Aantal gezinnen naar wachtlijst: 10

De 38 gezinnen ondersteund in 2022 werden aangemeld door:

OCMW Aarschot: 9

School: 2

Eigen initiatief: 4

Kind en Gezin: 3

Parelwerking UZ-Leuven: 3

CAW: 2

CKG De Schommel: 2

Resonans: 1

Amber vzw: 1

Jeugdrechtbank: 1

Huize Levensruimte: 1

CLB: 4

OCMW Rotselaar: 2

VZW Sporen: 1

Trefplaats: 1

KDV: 1

4. Vrijwilligers werven en ondersteunen

4.1. Vrijwilligers werven

21 geïnteresseerden volgden in 2022 een online infosessie over de werking van Home-Start Vlaanderen. Tijdens de online infosessie wordt duidelijk wat wij van een vrijwilliger en een vrijwilliger van ons mag verwachten. We staan stil bij kwetsbare situaties waar gezinnen in verzeild raken en bij de krachtgerichte aanpak van Home-Start. 11 van de geïnteresseerden volgde nadien een startopleiding. 5 vrijwilligers startten een ondersteuningstraject.

4.2. Vrijwilligers ondersteunen

Ter ondersteuning van de vrijwilliger in zijn gezin is er regelmatig persoonlijk contact (individueel coachingsgesprek) tussen de coördinator en de vrijwilliger. Dit gebeurt telefonisch, via online gesprekken of op afspraak. Tweemaal per jaar volgt er een opvolgingsgesprek tussen de vrijwilliger en coördinator, aan de hand van een gespreksleidraad.

Aantal individuele coachinggesprekken in 2022: 61

Maandelijks ontvangen Home-Start-vrijwilligers een nieuwsbrief in hun mailbox met info en updates over de werking, het aanbod van vorming en intervisie en een overzicht van relevante info en het vrijetijdsaanbod uit de stad.

Helaas beëindigden 17 Home-Start-vrijwilligers hun engagement in 2022. Een deel van hen deed dit terwijl het ondersteuningstraject met hun gezin nog niet tot een eind gekomen was. Als voornaamste redenen worden opgegeven:

- 'het vrijwillig engagement is niet meer te combineren met de activiteiten en verplichtingen in mijn persoonlijk leven (werk, studies, corona-tijd is weggevallen) of eigen gezin';
- 'de situatie in mijn Home-Startgezin wordt te zwaar';
- 'ik heb het zelf emotioneel zwaar';

Gezinnen komen na een gesprek met de coördinator opnieuw op de wachtlijst terecht en/of worden doorverwezen naar gespecialiseerde hulp.

5. De ondersteuning: preventie door presentie

5.1. Inzetten op mentaal welzijn

Via de wekelijkse aanwezigheid van een opgeleide vrijwilliger in het gezin, vergroot Home-Start de draagkracht, weerbaarheid en vaardigheden van de ouders, werkt Home-Start aan de verbreding van het sociaal netwerk van het gezin en wordt er sociale en opvoedkundige steun geboden. Tijdens een Home-Start-traject ervaren kinderen, jongeren en ouders hun sterke kanten en hoe ze hun sociaal netwerk kunnen inzetten, zodat ze veel voorkomende lichte problemen, die bij het normale opvoeden en opgroeien horen, zelf kunnen oplossen.

Home-Start Domo Aarschot kon in 2021 rekenen op extra ondersteuning vanuit de Vlaamse overheid om in te zetten op het mentale welbevinden van jongeren. Deze middelen lieten toe de personeelsbezetting in de werking in 2022 uit te breiden om meer gezinnen en kinderen te bereiken met de nodige ondersteuning.

Verschillende vrijwilligers gingen in en na een jaar van isolatie en quarantaine in hun gezin aan de slag met het boek 'toverdruppels' van Nathalie Slosse. Toverdruppels nodigt kleine kinderen uit om over verdriet, gemis en troost te spreken. Zo leren ze preventief omgaan met verlies en rouw en denken ze na over wat ze als troostrijk ervaren.

[Jaarverslag Home-Start Domo Aarschot 2022](#)

5.2. Aan de slag met onder bescherming en het niet opnemen van grondrechten

Het toeleiden van gezinnen naar de nodige diensten en voorzieningen en het informeren over hun grondrechten is, naast het versterken en uitbreiden van het sociaal netwerk, misschien wel de tweede zwaarste klus in het engagement van de Home-Start-vrijwilliger.

Hoewel opvoedingsondersteuning in de eerste plaats onze insteek is in de ondersteuning van gezinnen, kunnen we niet om de verzwarende factoren heen die het opvoeden moeilijk en stressvol maken en deelname aan de samenleving bemoeilijken: geen arbeidsinkomen hebben, slechte en preciaire huisvesting, geen toegang tot noodzakelijke gezondheidszorg, geen toegang tot noodzakelijke welzijnsdiensten, enzovoort, verhogen stress in de gezinnen.

Als we empowerment-en krachtgericht aan de slag willen in de gezinnen, moeten we integraal werken en ondersteunen we ouders in het zetten van stappen op alle domeinen die het gezinsleven raken:

- Aanpakken van vervoersarmoede door fietslessen aan te moedigen en door toeleiding naar Vélo Kadee
- Toeleiden naar het Woonloket voor de aanvraag van een huursubsidie
- Brugfiguur naar FONS voor de aanvraag van een groeipakket
- Mee op zoek gaan naar een geschikte woning
- Toeleiding tot Babytheek, Children's Hope
- Toeleiding naar CAW, OCMW, Apojo aan huis
- Er werd meer ondersteuning geboden, door vrijwilligers, voor het toeleiden naar de voedselbedeling.

5.3. Inzetten op preventie door vroegtijdige perinatale ondersteuning

Gemiddeld 50% van de ondersteuningstrajecten in Aarschot betreft een perinataal ondersteuningstraject. Home-Start heeft een specifiek perinataal aanbod voor ouders met kinderen tot 2 jaar. De Home-Start-vrijwilliger ondersteunt de aanstaande ouders of zwangere mama voor en na de bevalling en probeert zo de opvoedingsstress al tijdens de zwangerschap te reduceren. Vrijwilligers zetten in op de nood aan toeleiding naar de juiste medische zorg en omkadering, vervullen de functie van vertrouwenspersoon en bieden materiële en emotionele steun – soms zelfs tijdens de bevalling-, zijn aanwezig vlak voor en na de bevalling in het gezin, informeren over de ontwikkeling van de baby en leren de ouders de stad en de voorzieningen te (her)ontdekken in het bijzijn en in functie van hun baby.

De perinatale Home-Startwerking manifesteert zich op verschillende domeinen:

- Samenwerken: er wordt sterk ingezet op overlegmomenten met partners van het Huis van het Kind in de regio Aarschot-Diest-Scherpenheuvel-Zichem. 5 mei neemt Home-Start Domo Aarschot deel aan het 'Perinataal dialoogmoment', een overlegmoment tussen de perinatale netwerken van Leuven-Tienen en Diest staat ook op de agenda
- Vormen: vrijwilligers kunnen deelnemen aan een viertal sessie, aangeboden doorheen 2022, van de extra Home-Start-opleidingsmodule 'Perinatale gezinsondersteuning'. De eerste sessie vond plaats op 24 februari, 5 vrijwilligers uit Aarschot namen deel.
- Toeleiding naar partners: in 2021 werd 1 gezin toegeleid naar het CAW voor het programma van 0-6 jaar (gehechtheid), er gebeurden 2 warme overdrachten naar een CKG, bij 1 gezin startte een traject positieve heroriëntering. In 2022 werd 1 traject bij Kleine K (UZ-Leuven gestart).

5.4. Nieuwkomers de samenleving leren kennen en taalstimulering

Home-Start Domo Aarschot blijft inzetten op het aanbieden van taalondersteunende praktijken aan de vrijwillige gezinsondersteuners (via de nieuwsbrief en tijdens de intervisies) en op het rekruteren van meertalige vrijwilligers om vanuit de moedertaal ondersteuning te bieden in het aanleren van het Nederlands. Het Nederlands niet goed beheersen leidt tot moeilijkheden bij huiswerkondersteuning, administratie, de communicatie naar de school en instanties voor tewerkstelling, opleiding of andere hulpverlening. Door het niet goed begrijpen van bepaalde procedures, lopen de gezinnen vaak tegemoetkomingen of voordelen mis en hebben ze niet voldoende kennis van hun rechten.

Om onze vrijwilligers inzicht te geven en te ondersteunen in cultuursensitief werken bieden we vormingen aan in samenwerking met OTA en Solentra vzw.

5.5. Samenwerken aan een digitale samenleving

Tijdens de coronapandemie bleken heel wat gezinnen en kinderen de basisinformatie en communicatie vanuit diensten en voorzieningen te missen. In het onderwijs leidde dit tot schrijnende toestanden in gezinnen in een kwetsbare situatie. Met digitale uitsluiting gaat best wat stigmatisering gepaard: er wordt verwacht dat kinderen en ouders zelf initiatief nemen om zaken op papier aan te vragen, ze worden uitgesloten van deelname of ontvangen geen resultaten omdat ze opdrachten en formulieren niet online inleveren, kunnen boekenpakketten of premies waar men recht op heeft niet tijdig bestellen of aanvragen, enz.

Op verschillende domeinen creëert digitale ongeletterdheid uitsluiting: doktersbezoeken vastleggen, premies aanvragen, een huisbezoek plannen met een immokantoor, hulpgesprekken met sociale diensten gebeuren en gebeuren nog steeds online. Deze uitsluiting heeft een grote impact op het leven en welbevinden van gezinnen en kinderen in een kwetsbare situatie. Home-Start Aarschot, Home-Start Aalst en Home-Start Leuven kunnen met de steun van het project PC Solidarity van DigitalForYouth en Welzijnszorg een laptop ter beschikking stellen van 40 gezinnen. Met introductie van een digi-vrijwilliger en wekelijkse ondersteuning van een vrijwillige gezinsondersteuner, kunnen Home-Start-gezinnen hun digitale vaardigheden ontwikkelen en worden stappen rond mediawijsheid gezet. Alle Home-Start-vrijwilligers die wekelijks een gezin bezoeken, kregen een 2-daagse opleiding over digitale inclusie en mediawijsheid i.s.m. Link vzw en digipunt. In de loop van 2022 herhalen we dit aanbod.

De noden zijn:

- Ontbreken van laptop, internet en/of digitale vaardigheden
- Openbare plekken waar gratis internet ter beschikking wordt gesteld
- Goedkope herstellpunten voor laptop

5.6. Versterken van de vrijetijdsparticipatie

Via toeleiding naar jeugdbeweging, speelpleinwerking, sport- en spelactiviteiten kunnen kinderen in een kwetsbare positie ervaringen opdoen, leren samenleven, een beeld vormen van zichzelf en de wereld. Vrijwilligers maken samen met het gezin kennis met een laagdrempelig en goedkoop aanbod en bestaande kortingssystemen zoals de UiT-pas, weten welke rechten en mogelijkheden er zijn, detecteren welke de onderliggende redenen zijn die deelname aan het bestaande vrijetijdsaanbod belemmeren, om op deze manier optimaal in te zetten tot toeleiding naar een laagdrempelig, toegankelijke vrijetijdsbesteding.

Vrijwilligers stimuleren ouders ook om thuis tot (samen)spel te komen, o.a. via de heen-en-weertas die ze meenemen tijdens hun huisbezoek. Ouders spelen een belangrijke rol in het spel van de kinderen. Ze kunnen het kind stimuleren, bijsturen of afremmen doorheen het spel.

Home-Start Aarschot maakt de gezinnen bekend met het aanbod van sport- en jeugdverenigingen en het culturele en vrijetijdsaanbod in Aarschot en voorziet opleidingsavonden voor vrijwilligers rond het belang van vrijetijdsbesteding voor kinderen die opgroeien in een kwetsbare gezinssituatie.

Vrijwilligers zijn in het bezit van een heen- en weertas vol spel- en educatieve materialen. Hiermee laten ze ouders en hun kinderen kennis maken met spel en sport, samen spelen of talenten en interesses ontdekken die naar een meer regulier aanbod kunnen leiden.

Samen met De Aanstokerij ontwikkelde Home-Start het spel Start to Play, met als insteek het belang van vrijetijdsbesteding en het vroegtijdig stimuleren van jonge kinderen die opgroeien in een kwetsbare situatie. Home-Start Aarschot en Home-Start Diest-Scherpenheuvel-Zichem slaan de handen in elkaar en bieden de vorming aan aan de vrijwilligers op 26 mei 2022.

6. Samenwerken en netwerken

6.1. 1G1P Trefplaats Kempen

In het samenwerkingsverband 1G1P Trefplaats Kempen loopt vanuit Burgers aan Zet (BAZ) het proefproject met een krachtwerkcoach binnen het domein van de hulpverlening aan jongeren en kwetsbare gezinnen (werf 1 en 3). De krachtwerkcoach kent de vijf burgerinitiatieven binnen BAZ goed en gaat aan de slag in het samenwerkingsverband om op maat van de gezinnen het juiste aanbod uit te zoeken.

Home-Start Aarschot ondersteunde in het kader van dit samenwerkingsverband in 2022 twee gezinnen binnen werf 1 (gezinnen met jonge kinderen) en twee gezinnen binnen werf 3 (tiener- en jonge mama's). Deze trajecten werden gefinancierd door het netwerk.

6.2. Lokaal samenwerken

Naast de perinatale samenwerkingsverbanden (zie 5.3.), participeert Home-Start Domo Aarschot aan de vergaderingen van de Actiegroep Verzet Tegen Armoede, Huis van het Kind en is Home-Start Domo Aarschot aangesloten bij de ELZ Demerland.

7. We doen niet zomaar wat, we willen impact meten

Home-Start Vlaanderen werkt, samen met het Kenniscentrum Gezinswetenschappen, verder aan het ontwikkelen van een impactmeter waarbij de gezinsprofielen, effect en impact van de ondersteuning in kaart worden gebracht in functie van verantwoording, evaluatie en positionering van de eigen werking en het signaleren van noden en knelpunten van gezinnen in een kwetsbare situatie. Home-Start StapSteen, De Katrol en het OpKomst-project uit Mechelen werken mee.

Daarnaast werkt Home-Start Vlaanderen in samenwerking met Odisee en Narafi (LUCA) aan de realisatie van het project 'Betrokken ouderschap in beeld, dialoog en materiaal' (projectoproep Gedeeld Ouderschap, Vlaamse Overheid, dep. Gelijke Kansen).

Op gezette tijdstippen lanceren we communicatie-acties om vrijwilligers te werven.

We startten het jaar alvast met een filmopname in het kader van de realisatie van een film over buddyprojecten (SAM vzw, TAO Armoede en Odisee).

In het kader van de studiedag Preventie, werd er door het Vlaams Welzijnsverbond in april een mooie reportage gemaakt over Home-Start Aarschot, met vrijwilliger Karl en het gezin van Etidal in de hoofdrol.

8. Wachtlijst(zorg)en

Momenteel staan er 11 gezinnen op de wachtlijst van Home-Start Aarschot. Het aantal gezinnen op de wachtlijst wordt beperkt tot een realistisch en binnen afzienbare tijd op te starten aantal. Na een kennismakingsgesprek, tijdens een huisbezoek, krijgt het gezin een plek op de lijst, zodat er een match met de vrijwilliger kan gebeuren. In afwachting, wordt er door de coördinator 'wachtzorglijst' voorzien bij dringende noden of wordt er terug geschakeld naar de aanmelder. Vooral bij gezinnen die niet via een aanmelder op de wachtlijst terecht kwamen, gaat de lokale coördinator aan de slag in de gezinnen: inschrijven voor de speelpleinwerking, helpen met het doorverwijzen naar instanties i.f.v. het invullen van de grondrechten van het gezin, enz. De gemiddelde wachttijd bedraagt 162 dagen.

9. Financiële input

De ondersteuning aan de gezinnen is gratis, maar vrijwilligerswerk is dat niet. Vrijwilligerswerk vraagt middelen voor het onthaal, vormen, opleiden en coachen van vrijwilligers, voor de verzekeringen, vervoerskosten, de jaarlijkse waardering aan vrijwilligers, voor het kennismaken met en op maat van de gezinnen, voor het teamoverleg en lerend netwerk van Home-Start-coördinatoren, voor de verantwoording aan lokale en vlaamse overheid, private ondernemers en fondsen, voor een goede (personeels-)administratie, voor overleg en samenwerking in de sector.

Home-Start Aarschot ambieerde in 2022 een bereik van 30 gezinnen. In 2022 financierde de Stad Aarschot 46.111,11 euro voor de voltijdse tewerkstelling van de coördinator.